

Datum: 2020-06-10

Handläggare:
Utredare Emanuel Toft

Direkttelefon/e-post:
040-34 20 35, Emanuel.toft@malmo.se

Diarienummer: MN-2019-5544

Ange diarienummer vid kontakt med miljöförvaltningen.

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@malmo.se

Bemötande av utredning avseende lukt och allergener.

Yttrande

Kompletteringsbehov av utredningen

Miljöförvaltningen bedömer att utredningen är väl genomförd utifrån de komplexa förutsättningar som finns. Utredningen bör kompletteras genom att avstånden till befintliga och kommande bostäder tydliggörs. I övrigt behöver inte utredningen kompletteras ytterligare utan kan utgöra underlag för bedömning av hästverksamhetens lokalisering, lämpligheten med kommande bebyggelse och försiktighetsåtgärder för att begränsa spridning av lukt och hästallergener.

Då utredning av emissioner från hästverksamhet i många avseenden är mer komplex än utredning av luftemissioner från en typisk industriverksamhet med emissioner från en skorsten, anser miljöförvaltningen att det finns felmarginaler som måste beaktas vid en slutlig lämplighetsbedömning. Det är exempelvis svårt att avgöra exakt hur mycket allergener som hästarna emitterar samt hur känsliga människor är för hästallergener. Med anledning därav behöver miljöförvaltningen också väga in erfarenheter från den befintliga lokaliseringen, vägledningar från nationella myndigheter samt domar och annan praxis i sin bedömning. Där det förekommer för mycket osäkerhet i en naturvetenskaplig fråga, ska försiktighet alltid gå före i bedömningarna enligt 2 kap 3 § miljöbalken.

Utredningen visar att emissioner över 2 U/m³ kan spridas upp till 400-420 meter från stallarna, vilket ligger i linje med andra utredningar som omnämns på sidan 11 (50-500 meter), men överskrider det rekommenderade skyddsavstånd på 200 meter som Socialstyrelsens tidigare gett ut samt som varit en begränsning i Skånska Travsällskapets tillstånd för nuvarande verksamhet. Anledningen till de stora skillnaderna i avstånd beror sannolikt på vilka spridningsförutsättningar som finns på platsen (se s 11 i utredningen) samt valet av riktvärde. Riktvärdet baseras på en tidigare naturvetenskaplig utredning och visar förutsättningar där majoriteten av allergiker inte känner av sin allergi alls. Risker för allergi stegrar löpande och det innebär att det inte genast är en jättestor påverkan vid 3 U/m³ eller 4 U/m³, men ju högre värde det blir ju mer problematiskt blir det. Riktvärdet 2 U/m³ bedöms vara förhållandevis konservativt och ska därför inte ses om ett fast gränsvärde för när verksamheter ska tillåtas eller inte, men är ändå lämpligt att använda som referensvärde i utredningen för att avgöra om det finns tekniskt och ekonomiskt rimliga försiktighetsåtgärder som kan genomföras för att nå värdet. Halterna i omgivningen bör inte överskrida 2 U/m³ för mycket, vid för många hushåll eller vid för många tillfällen per kalenderår. Om halterna underskrider 2 U/m³ får det anses vara fullt acceptabel luftkvalitet.

Vad är en olägenhet?

Enligt 9 kap 3 § miljöbalken definieras en olägenhet för människors hälsa som: ”en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig”.

I ett av förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 2, s. 109) så framgår också att känsliga grupper, som exempelvis allergiker, ska beaktas:

”Bedömningen måste utgå från vad människor i allmänhet anser vara en olägenhet och kan inte enbart baseras på en enskild persons reaktion i det enskilda fallet. Även bedömningen hurvida en störning skall anses vara ringa är beroende av hur människor i allmänhet uppfattar störningen. Liksom enligt hälsoskyddslagen bör dock gälla att hänsyn skall tas till personer som är något känsligare än normalt, t.ex. allergiker.”

Ovanstående text innebär att hänsyn måste tas till att allergiker och lukt känsliga personer kan bo i nuvarande bebyggelse i omgivningarna och flytta in i kommande bebyggelse. Men en rimlighetsavvägning måste samtidigt alltid göras för att samhällsutvecklingen ska kunna fungera, full hänsyn kan därför inte tas i samtliga fall till de allra känsligaste procentandelarna inom gruppen allergiker eller lukt känsliga personer, även om utgångspunkten är att olägenhetsrisker alltid ska undanröjas enligt 2 kap 3 § miljöbalken om det är tekniskt och ekonomiskt rimligt enligt 2 kap 7 § miljöbalken.

Andra kriterier som är av betydelse för bedömning av olägenheten i detta ärende är exempelvis:

- Hur lång tid individerna utsätts och hur återkommande olägenheten är.
- Vilken karaktär olägenheten har och vilka besvär den leder till.
- Antalet personer som riskerar att utsättas för olägenheten
- Om det råder ortsvanlighet eller inte.

Miljöförvaltningen gör avvägningen att det är tillräckligt i det enskilda fallet att utgå från de beräkningsresultat som gjorts med 99-percentil och inte de som gjorts med 99,9-percentil, då 99-percentil är mest förekommande i praxis och emissionerna i detta enskilda fall inte kommer ge upphov till livshotande påverkan på hälsan.

Vem bär ansvaret för olägenheterna?

Miljöfarliga verksamheter (som exempelvis Skånska Trav och den kommunala ridskolan) har ett juridiskt ansvar enligt miljöbalken att begränsa risken för olägenheter för den befintliga bebyggelse där anläggningen finns eller dit en avser flytta anläggningen. Miljöförvaltningen som tillsynsmyndighet kontrollerar att verksamheten tar sitt ansvar, och gör den inte det ska myndighetskrav ställas. Om verksamheten söker frivilligt tillstånd enligt miljöbalken är det Länsstyrelsen Skåne som ska bedöma om risken för olägenhet är tolerabel på den nya platsen. Om verksamheten inte söker frivilligt tillstånd ska istället miljöförvaltningen göra den bedömningen som tillsynsmyndighet. I detta fall prövas också platsen för ny miljöfarlig verksamhet enligt plan- och bygglagen i och med att det ska göras en ny detaljplan.

När nya bostäder planeras intill en befintlig miljöfarlig verksamhet är det exploatören som enligt plan- och bygglagen ska visa att detta är möjligt utan att det blir för hög risk för olägenheter för de som ska bo i området, och det är stadsbyggnadskontoret som bedömer om de lyckats på ett tillfredsställande sätt. Den intilliggande miljöfarliga verksamheten är då en sakägare i ärendet då de kan påverkas av bebyggelsen, och måste bevaka sina intressen av

att verka och kunna störa omgivningen (i den omfattning som begränsas av juridiska beslut eller praxis). Om det i efterhand upptäcks olägenhetsrisker med lukt eller hästallergener som verksamheten orsakar vid ny bebyggelse kommer myndighetskraven att ställas mot verksamheten, och inte mot exploatören av den nya bebyggelsen. Avseende industribuller ändrades lagen 2015 så att exploatören nu ska dimensionera bostadsfasader och säkerställa att olägenheter från buller inte uppkommer i nya bostäder.

Befintlig bostadsbebyggelse vid Jägersro Villastad

Den mest östra bostadsraden i Jägersro Villastad uppskattas ligga mellan cirka 400-420 m västerut från hästverksamhetens stallar och hagar. Inom 500 meter västerut så uppskattas det finnas cirka 40-50 bostäder i Jägersro Villastad. Enligt figur 13b i utredningen kommer halten hästallergener i Jägersro Villastad att vara acceptabel ($< 2 \text{ U/m}^3$) och inte innebära olägenheter förutsatt att nuvarande trädbarriär finns kvar och bibehåller den reducerande effekt som är önskvärd. Miljöförvaltningen kommer att ställa ett direkt krav på att barriären finns kvar, eller att motsvarande reduktion av halter kan uppnås genom annan trädbarriär, skyddsplank eller liknande. Det är viktigt att halten hästallergener klaras vid Jägersro Villastad då det är den bebyggelse i omgivningen med flest hushåll.

Utifrån utredningsresultaten bedöms inte lukt kunna bli ett problem i Jägersro Villastad.

Det rekommenderas att även installera den ytterligare trädbarriär mot väst som COWI föreslår i sina slutsatser. I detaljplanen kan kommunen bidra genom att reglera att träd ska finnas vid gatorna.

Befintlig bostadsbebyggelse vid Husie Boställe

Uppskattningsvis 180-200 meter norr om stallar och hagar ligger den första bostaden i Husie Boställe. Inom 250 m norrut finns åtminstone 4-5 bostäder i Husie Boställe. Om anläggningen planeras utan nya trädbarriärer, skyddsplank eller liknande i norrgående riktning visar figur 13b att den första bostaden kommer utsättas för $8-12 \text{ U/m}^3$ och hela bostadsområdet kommer utsättas för halter mellan $2-8 \text{ U/m}^3$. Figur 17a och 17b visar dessutom att området kommer utsättas för lukt som överskrider de bedömningskriterier som tagits fram i Malmö Stad. En utveckling av området utan skyddsbarriärer norrut bedöms därför orsaka för höga halter av luktande ämnen och hästallergener vid Husie Boställe, och därmed en hög risk för olägenheter.

Figur 16b visar att halterna hästallergener i Husie Boställe kan få en markant reduktion om en ny trädbarriär planteras norr om stallarna. Installation av en ny trädbarriär, skyddsplank eller liknande försiktighetsåtgärd enligt 2 kap 3 § miljöbalken bedöms vara ekonomiskt rimligt enligt 2 kap 7 § miljöbalken för att reducera olägenhetsrisken vid Husie Boställe, och krav kommer att ställas från miljöförvaltningen på både Skånska Travsällskapet och den kommunala ridskolan om att detta genomförs. En barriär intill stallarna kommer sannolikt även få viss reducerande effekt på luktspridningen norrut, även om denna effekt inte kvantifierats.

Från utredningens resultat och slutsatser noteras att riktvärdet 2 U/m^3 inte kommer att klaras vid samtliga bostäder i Husie boställe även om trädbarriären norrut installeras. Bostäderna kommer även utsättas för viss risk för luktolägenhet om det bor lukt känsliga individer där. Med beaktande av att det endast är ett fåtal bostäder i området, och då överskridandet av riktvärdet för hästallergener är betydligt lägre med trädbarriär än utan, bedöms den återstående risken för olägenheter från hästallergener och lukt i området Husie Boställe få

tolereras i den omfattning som beskrivs i utredningen. Det bedöms vara orimligt att förbjuda verksamheten eller flytta stallarna söderut med anledning av det fåtal hushåll som kan utsättas för olägenheter som precis överskrider de riktvärden som använts i utredningen. I rimlighetavvägningen har beaktats att riktvärdet för hästallergener är förhållandevis konservativt och att det tidigare skyddsavståndet på 200 m i miljötillståndet klaras för alla utom en bostad. Då det endast är ett fåtal bostäder som utsätts för en begränsad olägenhetsrisk när försiktighetsåtgärderna implementerats, skulle det kunna bo personer i Husie Boställe som inte är hästallergiker eller luktkänsliga, och sådana personer störs då i minimal omfattning av olägenhetsrisken. Om halterna av lukt eller hästallergener ökar i framtiden till följd av ändringar på anläggningen kan det inom tillsynen leda till en översyn av vilka skyddsåtgärder som kan anses rimliga att ålägga verksamheterna.

Planerad bebyggelse norr om verksamhetsområdet

Framtida planerad bebyggelse vid Amiralsgatan ligger cirka 100 meter norr om källorna till hästallergen. Utifrån resultaten i figur 16 b kommer området vid Amiralsgatan att utsättas för hästallergenhalter mellan 4-8 U/m³ även om en trädbarriär installeras mot norr. Från resultaten i figur 17a och 17b framgår att området även kommer att ha hög risk för luktolägenhet.

Då det kommer att finnas höga halter avseende lukt och hästallergener i detta område rekommenderas det inte att det sker någon förtätning med bostäder längs Amiralsgatan norr om hästverksamheternas område. Om det sker kommer det sannolikt leda till att någon eller båda av hästverksamheterna behöver begränsas, exempelvis genom att stallar omlokaliseras längre söderut på området eller till helt annan plats.

Planerad bebyggelse sydväst om verksamhetsområdet

Utredningarna visar att risken för olägenheter från lukt och hästallergener kommer att bli acceptabel i det planerade bostadsområdet sydväst om verksamhetsområdet. Det bör därför kunna genomföras utan begränsningar. Det rekommenderas dock att exploatören följer COWI:s rekommendationer och installerar en trädbarriär i anslutning till bostadsområdet så att risken för olägenhet hos känsliga individer minimeras ytterligare.

Sammanfattande slutsatser och rekommendationer från miljöförvaltningen

- Risker med lukt och spridning av hästallergener bedöms inte bli ett hinder för att Skånska Travskolans ska etablera sig på platsen förutsatt att försiktighetsåtgärder genomförs.
- De försiktighetsåtgärder som avses är bevarandet av trädbarriärerna mot väst, samt nyinstallation av en trädbarriär, skyddsplank eller liknande barriär mot norr.
- Även den kommunala ridskolan behöver ha motsvarande försiktighetsåtgärder för att få driva sin verksamhet. Miljöförvaltningen kommer att uppmärksamma detta i tillsynen på den verksamheten.
- Trots installerade försiktighetsåtgärder kommer det finnas en viss fortsatt olägenhetsrisk för de 4-5 bostäder som finns i Husie Boställe. Miljöförvaltningen har gjort en rimlighetsavvägning och bedömer att de halter av luktande ämnen och hästallergener som kan väntas förekomma vissa dagar behöver tolereras av boenden. Om halterna ökar i framtiden kan en översyn av skyddsåtgärderna behöva göras.

- Utredningen visar att ny bostadsbebyggelse precis norr om hästverksamheterna längs med Amiralsgatan inte är lämpligt. Om det byggs är det inte säkert att hästverksamheten kommer att kunna bedrivas enligt plan på platsen.
- Ny planerad bebyggelse sydväst om verksamhetsområdet bedöms kunna uppföras i samexistens med hästverksamheterna (med avseende på risker med lukt och hästallergener).

Övrigt

I ärendets handläggning har även deltagit Susanna Gustafsson på miljöstrategiska avdelningen och Emma Aldin på avdelningen för miljö- och hälsoskydd samt Erik Molander på avdelningen för kansli och juridik.

Texten har författats av Henrik Carlsson på avdelningen för miljö- och hälsoskydd.

Emanuel Toft
Utredare
Miljöstrategiska avdelningen